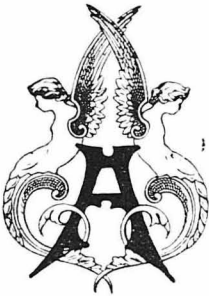

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΣ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

Η συνεργασία του Λαμαρτίνου στην 'Επιθεώρηση των Δύο Κόσμων'. Ένα ξένο άρθρο με την υπογραφή του ποιητού. Τι έκανε για να συνδράμη ένα φίλο του. Η τελευταία του συνεννόηση με τον πατέρα του. Πώς ο Λαμαρτίνος παρουσιάσε τον Μιστράλ. 'Ο άνδρασιασμός του. Η αντίπαθεία του προς τον Ναπολέοντα. 'Ο Λαμαρτίνος... έκδοτης. Πώς άρνήθηκε την επιχειρήσει του κράτους. Τα όνειρα του προς την οικογένειά του. Η κηδεία του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΠΟ το τελευταίο τεύχος των Ημερησίων «Φιλολογικών Νέων» που είνε άφιγμένο ολοκληρω στο μεγάλο ποιητή των «Αρμονιών» και των «Στοιχησμών», περιέχει τα παρακάτω άγνωστα ανέκδοτα και επεισόδια της ζωής του Λαμαρτίνου.

Είνε πολύ περίεργος έν πρώτους ό τρόπος με τον οποίο δημοσιεύτηκε στην «Επιθεώρηση των Δύο Κόσμων», το μεγαλύτερο δηλαδή φιλολογικό περιοδικό της Εραφίας κατά τον περασμένο αιώνα, ένα άρθρο του Λαμαρτίνου.

Στο περιοδικό αυτό ο Λαμαρτίνος δεν είχε συνεργαστεί ποτέ. Μιά μέρα λοιπόν ο διευθυντής του, ο Μπυόζ, έληξε στο σπίτι του ποιητού και του είπε :

— Όλοι οι συγγραφείς της Γαλλίας, οι πέν ένδοξοι κι' οι πό ημισήμεροι, συνεργάζονται στην επιθεώρησή μου. Μοναχά σεις δεν έγραψατε ποτέ τίποτα και σας μεταξύ των συνεργατών μου...

νεργάζονται στην επιθεώρησή μου. Μοναχά σεις δεν έγραψατε ποτέ τίποτα και σας μεταξύ των συνεργατών μου...

— Θα το ήθελα κι' έχω πολύ αυτό, του απάντησε ο Λαμαρτίνος. Μά πρέπει να ξέρω ότι, άγ' ένας, δεν γράφο ποτέ άρθρα για περιοδικά και, άγ' έτερον, δεν προημιάνω να σας γράφο τίποτα.

—Τα επρόβλημα άγ' αυτά, του απάντησε με απόλυτη ο Μπυόζ. Σήμερα άκοιθώ μάλιστα ο κόπος ντέ Σαρκοδό, ένας κι' τούς πιο παλιούς μου φίλους, που έγραφο ένα πολύ ένδιαφέρον άρθρον. 'Ο κ. ντέ Σαρκοδό θέχεται να βγάλει την ιστογραφική του άπ' αυτό... Άν τώρα θέχεται να σας να το υπογράψετε, δεν θα ζάσετε τίποτα κι' έτσι θα δημοσιευθεί έπί τέλους ένα... άρθρο σας στην «Επιθεώρηση των Δύο Κόσμων».

'Ο Λαμαρτίνος ήταν έτοιμος ν' αποχρηγή την περίεργη αυτή πρόταση του Μπυόζ, όταν έβγαλα θυμήθηκε ότι από όλοιον, λογοφ έλλειψως χρονιάτων, είχε άρνηθεί να δώσει χίλια φράγκα σέ κάποιο φίλο του, ό οποίος είχε πραγματικώς μεγάλη ανάγκη του ποσού αυτού.

— Πόσο άπ' μου δώσατε, κύριε Μπυόζ, ρώτησε, για να σας υπογράφο το άρθρο αυτό.

— Ότι μου ζητήσετε, κύριε Λαμαρτίνε, του απάντησε ο Διευθυντής της «Επιθεωρήσεως των Δύο Κόσμων».

— Θέλω χίλια φράγκα, είπε ο Λαμαρτίνος, αλλά να μου τα δώσετε άμέσως.

Πράγματι ο Μπυόζ έμεινσε χίλια φράγκα στο Λαμαρτίνο, ό οποίος έσπευσε άμέσως, με την άπέραντη καλοσύνη που τον χαρακτήριζε, να τα στείλει στο φίλο του, ό οποίος του τα είχε ζητήσει.

Έτσι, έπειτα από λίγες ημέρες δημοσιεύσαν στην «Επιθεώρηση των Δύο Κόσμων» ένα άρθρο του κηρυχτός ντέ Σαρκοδό με την υπογραφή του Λαμαρτίνου!...

***

'Ο περίεργος ποιητής της «Μισράλ» δρεώνει την άναγνώριση του και την επιβολή του στο φιλολογικό κόσμο της Γαλλίας στο Λαμαρτίνο.

Όταν ο Λαμαρτίνος διάβασε για τον Μπυόζ ένδοξο άρθρον τόσο, ώστε την άλλη μέρα, έγραψε για τον έντελώς άγνωστο άκόμο ποιητή της :

«Την περασμένη νύχτα δεν έκοιμήθηκα ούτε μια στιγμή. Διάσασ τα δώδεκα άσματα της «Μισράλ» μονορούφου, σαν ένας άνθρωπος λαχανιασμένος, τον όποιον τα πόδια του τον παρασύρουν να περπατά άόλονα κι' ό οποίος θα ήθελε να ξεκουραστεί, μα δεν μπορεί να καθήσει...»

Έκτος αυτού, ό Λαμαρτίνος έγραψε και πολλές έκτενεις κριτικές για το έργο του Μιστράλ.

Όταν, έπειτα από χρόνια, ρώτησαν το Μιστράλ τι ιδέα έχει για το Λαμαρτίνο, ό ένδοξος ποιητής της Προβηγκίας απάντησε :

—Τι ιδέα έχω για το Λαμαρτίνο; Είνε το ίδιο σία να με ρωτάτε τι ιδέα έχω για τον πατέρα μου ή για τον καλό Θεό...

'Ο ποιητής Λαμαρτίνος

'Ο Λαμαρτίνος αγαπούσε πολύ να διαγίεται την τελευταία του συνουσία με τον πατέρα του.

—Τι δρόμο απέλευσα ν' ακολουθήσει στην πολιτική; τον έρωτησε ό έτοιμοθάνατος γέρος, την ημέρα που έρριζοται να πεθάνει.

—Θα έγραψόθι για την ειρήνη, του απάντησε ό ποιητής.

—Πολύ όφαια, παιδί μου!... πηθίσε τότε ό έτοιμοθάνατος.

Κι' έχω στη ζωή μου έγνάστρια για την ειρήνη. Αύτή είνε το μόνο όφηλο και όφαιό πράγμα στον κόσμο!...

Και, λέγοντας αυτά, ό πατέρας του ποιητού έβλεπε για πάντα τα μάτια του. Πράγματι δέ ο Λαμαρτίνος, στη σταδιοδρομία του ως πολιτικού άνδρος, δεν έληφόνεως ποτέ τη συγκινητική αυτή συνουσία με τον έτοιμοθάνατο πατέρα του...

***

Ένας από τους μεγάλους άνδρας, τον οποίο ο Λαμαρτίνος άπαιθοδωσε τρομερά ήταν ό Ναπολέον. Κάποτε μάλιστα έγραψε γ' αυτόν :

—Κατά τον καιρό που ό Ναπολέον κυβερνούσε τη Γαλλία, έννοιωθα να πιέθω το στήθος μου και, βάρος τριάντα τουλάχιστον άτισσισμάρων. 'Ο Ναπολέον ήταν ένας δολοφόνος της σκέψως, ένας στραγγαλιστής της άληθείας!...

***

Κατά τα τελευταία του χρόνια, ό Λαμαρτίνος, ό οποίος είχε περάσει όλη του τη ζωή σαν ποιητή, είχε περάσει σέ άνέχεια και άναγκαζόταν να συνάτη σενεχώς δάνεια. Για ν' ανακουφιστή κάπως οικονομικώς, άγχιζε να εκδίδη τα έργα του σέ τεύχη πληρωτά με δόσεις... Η έκδοτική άνωσ επιχορήγησης του μεγάλου ποιητού άπέχισε, μολονότι τον συνέδραμαν σ' αυτή πολύ ό έκδοτής Βυνιέ και ό φίλος του Ζακ Φερνάν.

Έτσι τα οικονομικά του χειροτέρευαν άκόμο περισσότερο.

Μ' όλα ταύτα, ό Λαμαρτίνος με άξιοπρέπεια και εύγένεια άρνήθηκε να δεχθί τότε τη γενναία επιχορήγηση που φέρμασε γ' αυτόν ή Γερουσία και ή όποία θα του έτέρχελε να περάση με άνεια τα τελευταία χρόνια της ζωής του.

Όταν του άνεκαίνονσαν ότι είχε ψηφιστεί γ' αυτόν επιχορήγησης, ό Λαμαρτίνος έστειλε προς την Κιόβερνοι μια έπιστολή, στην όποία έγραφε τα έξης : «Δυστυχώς δεν μπορώ να δεχθώ καμιά ένίσχυση από το Κράτος, έφόσον δεν του προσφέρω τις υπηρεσίες μου».

***

Παο' όλη τη φτώχεια, από την όποία έπέφερε κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του, ό Λαμαρτίνος δεν θέλησε ποτέ να στερήση τα μέλη της οικογενείας του από τα όνειρα, τα όποια συνήθισε να τους προσφέρει κάθε πρωτοχρονιά. Πήγαννε λοιπόν στους γυνομούς του κοσμηματοπόλας, άγόραζε μερικά κοσμημάτα, έπί πιστώσει πάντοτε, και, γυρίζοντας στο σπίτι του, τα προσέφερε στους δικούς του...

Ό οικοίον του έδεχοντο τα όνειρα του, μα κατόπιν, χρονιά από τον ποιητή, τα πήγαναν πίσω στους κοσμηματοπόλας, οι όποίοι έτσι, συμμετέχοντας κι' αυτοί στη δραματική έκείνη κομωδία, δεν έστελναν ποτέ λογαριασμό στο Λαμαρτίνο...

***

Και, για να τελειώνουμε, άς άποσάσουμε από το ήμερολόγιο του γραμματέως του ποιητού, τις παρακάτω συγκινητικές γοιμμές, σχετικώς με την κηδεία του Λαμαρτίνου :

«Στις 3 Μαρτίου 1869, ένα φέρετρο, σχεδόν όλομυνοχο, διέεχιζε τους δρόμους του Παρισιού, έν τώ μέσω της γενικής άδιφορίας. Και όμως το φέρετρο αυτό δεν έκλεινε κανένα δάγματο ύποκειμενο... Έκλεινε το Λαμαρτίνο!... Τι ερωνεία της τέχνης!... 'Ο ποιητής, τον όποιον είχε κάνει είδωλό του κατά το 1848, είλόκληρος ό Γαλλικός λαός, κηδεύονταν λησημονήως... Βρισκόμουν στο ίδιο άμάξι μαζί με τον Αίμιλιο 'Ωζιέ και τον 'Ιούλιο Σανδώ. Σέ μια στιγμή, βλέποντας άνωτερα παρσάμα μου στέλιζαν το στήθος του, τους είπε :

—'Ο Λαμαρτίνος δεν ήταν παρά άλλος 'Υππότης της Λεγεώνας της Τιμής.

«Όι δύο σύνεργοφοί μου κύτταξαν τότε κατακόκκινοι τα παρσάμα τους και ό 'Ωζιέ πηθίσε τον Σανδώ :

—Τι νεροπή για μάς, κύριε!...»